

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-889
(mr. F.H.E. Boerma, voorzitter en mr. A.C. Bek, secretaris)**

Klacht ontvangen op : 1 juli 2020
Ingediend door : Consument
Tegen : RNBH B.V., h.o.d.n. Roparco Hypotheken, gevestigd te Utrecht, verder te noemen de Geldverstrekker
Datum uitspraak : 4 november 2020
Aard uitspraak : Niet-bindend advies
Uitkomst : Vordering afgewezen

Samenvatting

Consument heeft in 2002 een zogenoemde Krediethypotheek bij de Geldverstrekker afgesloten. Dit is een aflossingsvrije lening waarbij op ieder moment geld kan worden opgenomen tot aan de opnamelimiet. In april 2020 heeft de Geldverstrekker aangekondigd haar opnamebeleid te zullen wijzigen. De wijziging houdt, kort gezegd, in dat Consument niet meer vrijelijk geld kan opnemen, maar een opnameverzoek moet indienen. De Geldverstrekker beoordeelt vervolgens of de gewijzigde maandtermijn dan binnen de financiële mogelijkheden van Consument en de wet- en regelgeving met betrekking tot verantwoorde kredietverstrekking past. Consument kan zich niet verenigen met het gewijzigde opnamebeleid en heeft hiertegen bezwaar gemaakt. De Geldverstrekker heeft gemotiveerd gesteld dat zij de beleidswijziging mocht doorvoeren. De Commissie oordeelt dat de Geldverstrekker haar opnamebeleid mocht wijzigen, nu de wijziging slechts inhoudt dat de opnamelimiet is verlaagd en de opnames aan een financiële toets van de Geldverstrekker worden onderworpen. Van een wijziging van de hypothecaire geldlening of de algemene voorwaarden is, anders dan Consument heeft gesteld, geen sprake. De Commissie oordeelt dat de klacht ongegrond is en dat de vordering tot ontheffing van het opnamebeleid wordt afgewezen.

I. De procedure

- I.1 De Commissie beslist op basis van haar Reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat hierbij om: 1) de klacht van Consument; 2) de aanvullende stukken van Consument; 3) het verweerschrift van de Geldverstrekker en 4) de repliek van Consument.
- I.2 De Commissie is van oordeel dat dit geschil zich leent voor verkorte behandeling als bedoeld in artikel 32 van haar Reglement. Dit betekent dat de uitspraak niet-bindend is en dat partijen elkaar er niet aan kunnen houden.

2. Het geschil

Gebeurtenissen die tot de klacht hebben geleid

2.1 Consument heeft in november 2002 een hypothecaire geldlening bij de Geldverstrekker afgesloten. Het betreft een zogenoemde krediethypotheek: een aflossingsvrije lening waarbij op ieder moment geld kan worden opgenomen tot aan de opnamelimiet.

2.2 Op 3 april 2020 heeft de Geldverstrekker Consument per brief als volgt geïnformeerd:

“U heeft bij Roparco Hypotheken een Krediethypotheek afgesloten. Binnenkort wijzigt Roparco Hypotheken het beleid voor de geldopnames die u binnen de Krediethypotheek kunt doen. In deze brief leggen wij uit wat dat voor u betekent.

Kenmerken Krediethypotheek

Uw Roparco Hypotheek is een aflossingsvrije krediethypotheek (een lening), waarbij u op ieder moment geld kunt opnemen tot aan de zogenaamde kredietlimiet. (...) Aan de andere kant zitten aan een krediethypotheek ook risico's. Als de lening gelijk blijft en de waarde van uw woning daalt, dan bestaat het risico op een restschuld bij de verkoop van de woning. Ook loopt u risico omdat u binnen uw hypotheek geen vermogen opbouwt om de lening af te lossen. Uw hypotheeklasten lopen door, ook in die situatie waarin uw inkomen waarschijnlijk gaat veranderen, bijvoorbeeld bij werkloosheid, arbeidsongeschiktheid of pensionering. (...)

Waarom deze wijziging?

Om te voorkomen dat mensen teveel geld lenen, is de wetgeving voor hypotheekverstrekkingen in de afgelopen jaren flink veranderd. Geldverstrekkers mogen enkel hypotheekkredieten verstrekken als de maandlasten passend zijn bij de financiële situatie van de klant. Dit geldt ook voor reeds verstrekte kredieten waar opnames mogelijk zijn, zoals uw krediethypotheek. Roparco Hypotheken past haar beleid voor opnames aan, zodat deze in overeenstemming zijn met de geldende wet- en regelgeving.

Wat verandert er voor u?

Binnen de opnamelimiet kunt u nog altijd een verzoek tot opnames doen. Voordat wij het opnameverzoek uitvoeren, moeten wij ons ervan verzekeren dat de nieuwe maandtermijn past binnen de door de overheid gestelde normen. Hiertoe kunnen wij aanvullende informatie opvragen. Bijvoorbeeld overzichten van uw inkomen, vermogen (spaargeld) en schulden. Zo kunnen wij beoordelen of u niet meer geld leent dan wat bij uw persoonlijke situatie verantwoord is. Als uw opname verzoek passend is dan zullen wij zo spoedig mogelijk overgaan tot de betaling. (...)

2.3 Consument kan zich niet verenigen met het gewijzigde opnamebeleid en heeft een klacht ingediend. Uitwisseling van standpunten tussen partijen heeft niet tot een oplossing van het geschil geleid, waarna Consument de klacht aan het Kifid heeft voorgelegd.

De klacht en vordering

2.4 Consument heeft gesteld dat de Geldverstrekker de op haar rustende zorgplicht heeft geschonden door het opnamebeleid te wijzigen en door deze beleidswijziging niet aan te kondigen, waardoor Consument er niet op heeft kunnen anticiperen.

Consument is ZZP'er en heeft daardoor een wisselend inkomen. Hij heeft echter de afgelopen jaren een aanzienlijk bedrag in de krediethypotheek gestort, met als doel die ruimte te gebruiken als overbrugging naar en tijdens zijn pensioen. De opnamelimiet is nu lager dan het bedrag dat Consument erin heeft gestort. Hij neemt geld op als hij in een periode minder opdrachten heeft of voor onvoorziene uitgaven komt te staan, zoals de kosten voor de verbouwing van zijn woning na een brand. Door het gewijzigde opnamebeleid, is het moeilijker om de verbouwing uit te voeren en Consument maakt nu andere keuzes, omdat de ruimte anders al benut is. Het opnemen van krediet uit de hypotheek is het hele bestaansrecht van de hypotheek. Door dit aan banden te leggen, heft de Geldverstrekker in feite het product op. Consument heeft er zelf geld in gestopt met de voorwaarde dat hij het altijd zou kunnen opnemen. Het is alsof de Geldverstrekker zijn bankrekening heeft geblokkeerd. Ten onrechte, want Consument heeft bewezen een solvabel en liquide persoon te zijn met een grote financiële verantwoordelijkheid, zo stelt hij. Consument vordert daarom dat de Geldverstrekker ontheffing jegens hem verleent, zodat het opnamebeleid niet op hem van toepassing is.

Het verweer

- 2.5 De Geldverstrekker heeft zich gemotiveerd verweerd tegen de stellingen van Consument. Voor zover relevant zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Rechtsvraag

- 3.1 Aan de Commissie ligt, kort samengevat, de vraag voor of de Geldverstrekker de op haar rustende zorgplicht jegens Consument heeft geschonden door het opnamebeleid van de krediethypotheek te wijzigen. Ter beantwoording van deze vraag overweegt de Commissie als volgt.

Beoordeling

- 3.2 De Commissie stelt vast dat tussen Consument en de Geldverstrekker een rechtsgeldige overeenkomst van hypothecaire geldlening, zoals bedoeld in artikel 6:217 Burgerlijk Wetboek (BW) tot stand is gekomen. Uit hoofde van deze overeenkomst is het Consument toegestaan om tot de kredietlimiet bedragen uit de hypotheek op te nemen. Consument heeft zich dan ook op het standpunt gesteld dat hij, net zoals hij in de periode tussen het afsluiten van de hypothecaire geldlening in 2002 tot april 2020 heeft gedaan, opnames mag doen uit de krediethypotheek.
- 3.3 De Geldverstrekker heeft benadrukt dat de algemene voorwaarden niet zijn gewijzigd en dat opnames nog altijd mogelijk zijn. De opnames dienen echter wel aan wet- en regelgeving te voldoen.

Op de Geldverstrekker rust immers een zorgplicht op grond van artikelen 4:24a lid 1 en 4:34 Wet op het financieel toezicht (Wft) om overkreditering te voorkomen. Om te toetsen of een opname passend is, moet dus de financiële situatie van Consument worden geïnventariseerd. Daarnaast is op basis van de door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) bepaalde toetsrente de maximale opnameruimte vastgesteld. Deze ruimte is inderdaad lager dan het door Consument ingelegde bedrag, maar conform de wet- en regelgeving waaraan de Geldverstrekker dient te voldoen. De Geldverstrekker heeft opgemerkt dat Consument de ruimte in de limiet van de krediethypotheek als een soort (zakelijke) bankrekening ziet, maar hiervan is geen sprake. Binnen de limiet is bijvoorbeeld geen mogelijkheid om afschrijvingen, incasso's en overboekingen naar derden te verrichten. Tot slot heeft de Geldverstrekker erkend dat Consument tot op heden verantwoord met zijn krediethypotheek is omgegaan. Dit sluit echter niet uit dat in de toekomst problemen kunnen ontstaan.

- 3.4 De Commissie oordeelt als volgt. De Geldverstrekker heeft terecht opgemerkt dat zij een zorgplicht naar haar klanten toe heeft om te waken voor overkreditering. Dit volgt uit artikel 4:34 Wft. Daarnaast heeft de Geldverstrekker een zorgplicht om op zorgvuldige wijze de belangen van haar klanten in acht te nemen. Deze zorgplicht gold al ten tijde van het aangaan van de overeenkomst tussen Consument en Geldverstrekker en dat deze zorgplicht in de loop der jaren steeds meer is verzwakt, valt de Geldverstrekker niet aan te rekenen, deze heeft hier slechts uitvoering aan te geven. De zorgplicht is momenteel verankerd in artikel 4:24a Wft. In het belang van een klant handelen, hoeft niet per definitie te betekenen dat tegemoet wordt gekomen aan de wensen van de klant en zeker niet als dit in strijd met die zorgplicht zou zijn.
- 3.5 In onderhavig geval is Consument ZZP'er en hij heeft zelf aangegeven dat het in de huidige markt en gezien zijn leeftijd moeilijker is (en ook nog moeilijker zal worden) om opdrachten te vinden. Ondanks dat Consument altijd verantwoord met zijn geld is omgegaan en een grote vrije ruimte binnen de krediethypotheek heeft, moet de Geldverstrekker voorkomen dat Consument in de toekomst door haar handelen in de financiële problemen komt.
- 3.6 De Commissie merkt op dat het product als zodanig niet is gewijzigd. De opnamelimiet is slechts verlaagd en voor de opnames moet vooraf een verzoek worden ingediend. De Geldverstrekker beoordeelt dan of de nieuwe maandtermijn, die wijzigt door de opname, binnen de financiële situatie van Consument en de wet- en regelgeving past. Consument heeft gesteld dat de Geldverstrekker niet naar de letter van de wet, maar naar de geest van de wet zou moeten handelen, zeker in deze tijd nu de regering een oproep doet ruimhartig met ondernemers om te gaan. De Commissie stelt voorop dat juist in deze tijd moet worden gewaakt voor overkreditering en dat moet worden voorkomen dat Consument in de toekomst niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen.

De Commissie begrijpt dat Consument deze situatie niet wenselijk vindt en dat hij aanpassingen op zijn plannen moet doen. Naar de Commissie begrijpt kan de opnamelimiet echter hoger worden indien het bestendige inkomen stijgt en zolang Consument een gezonde financiële situatie heeft, kan hij opnames uit het krediet blijven doen. Van aflossing op de hypothecaire geldlening is dan ook geen sprake. De Commissie is van oordeel dat de Geldverstrekker naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid geen onaanvaardbare wijzigingen heeft doorgevoerd.

Conclusie

3.7 Op grond van de voorgaande overwegingen oordeelt de Commissie dat niet is komen vast te staan dat de Geldverstrekker de op haar rustende zorgplicht jegens Consument heeft geschonden door haar opnamebeleid te wijzigen. De Geldverstrekker is dan ook niet gehouden Consument ontheffing te verlenen. De Commissie oordeelt dat de klacht ongegrond is en wijst de vordering af.

4. De beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een niet-bindend advies, omdat deze beslissing is genomen in een verkorte procedure. Meer informatie hierover staat in artikel 32 van het Reglement, te vinden op de website van Kifid (www.kifid.nl/reglementen-en-statuten). Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep open bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak, zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de Geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.